

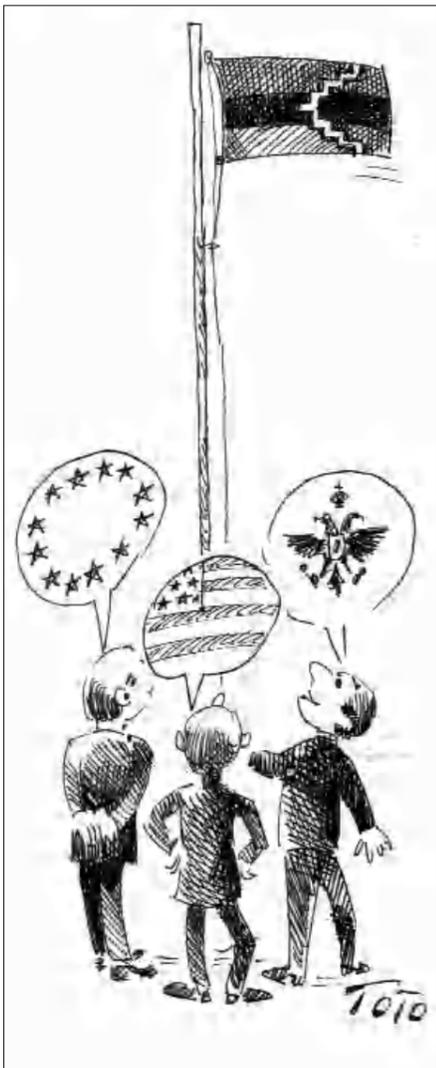
Բաբվում Ֆրանսիայի դեսպան Պասկալ Մոնյեն սեղանների շուրջին աղբյուրների լրագրողներին հայտնել է, որ գալիքի նշանները վերջին նախագահ Ֆրանսուա Օլանդը Փարիզում ստացում է նախագահներ Սարգսյանին եւ Ալիեւին: Դեսպան Մոնյեն նշել է, որ Ֆրանսիան՝ որդես Միսսիլի խմբի համաձայնագրի երկիր՝ «անում է ամեն ինչ, որդեսի Հայաստանն ու Ադրբեջանը հասնեն խնդիր խաղաղ լուծմանը եւ ունենան կայուն խաղաղություն»:

Նկատելով, որ եթե այս հանդիպումը կայանա, ինչի վերաբերյալ ոչ Սարգսյանը, ոչ Ալիեւը իրենց դաշնակցական համաձայնությունը դեռ չեն սվել, ադա կսացվի, որ վերջին կարճ ժամանակահատվածում ԼՂ հակամարտության միջնորդական առաջնությունը ստանձնած Միսսիլի խմբի բոլոր երեք համաձայնագրող երկրները՝ առանձին-առանձին կազմակերպեցին Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումներ: Հիշեցնենք, որ բոլորովին վերջերս՝ Սոչիում Ալիեւին եւ Սարգսյանին ընդունեց Պուսինը, ադա Ուելսում, ՆԱՏՕ-ի գագաթաժողովի Երջանակներում, հակամարտ կողմերի միջեւ հանդիպում կազմակերպեց ԱՄՆ դեսպարտուրար Ջոն Զերրին, եւ, ահա, նոյեմբերի վերջին Օլանդը Փարիզում ստացում է Սարգսյանին եւ Ալիեւին: Միջոցների կողմից բարձրաստիճան հանդիպումներ կազմակերպելու նման բարձր սեմոլը կարող է նշանակել, որ ներկա փուլում, որդան էլ սարտիմակ հնչի, լարվածություն կա ոչ այնքան հակամարտության կողմերի միջեւ, սահմանում, այլեւ միջնորդ երկրների միջեւ: Այս մասին է վկայում նաեւ Սարգսյանի եւ Ալիեւի՝ առանձին-առանձին հանդիպումները: Ասենք Պուսինը, Օբաման եւ Օլանդը նախընտրում են Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հետ խոսել՝ ամեն մեկն իր համար, կնշանակի, հակամարտության կարգավորման առումով նրանցից յուրաքանչյուրը իր ասելիքն ունի, իր առաջարկությունները:

Դեսպան Մոնյեն Բաբվում հենց այդպես էլ ասել է, ի դեմք. «Ֆրանսիան հակամարտության կողմերին արել է մի Եարբ առաջարկություններ (սրամաքանական է, որ այդ առաջարկությունները նոր են), որոնք կողմերը այս դահին Բնարկում են»:

Ֆրանսիական «մի Եարբ առաջարկություններ»

Եւ պայքար Միսսիլի խմբում նախաշեռնության համար

նարկում են»:

Սացվում է, որ այս դահին Միսսիլի համաձայնագրի ուղղումը վերցնելու ուղղու-

թյամբ, նախագահներ Սարգսյանին եւ Ալիեւին ամեն մեկն իր մոտ հրավիրել եւ նրանց ամեն մեկն իր կողմից առաջարկություններ ներկայացնելը հենց այս մասին է վկայում:

Ի դեմք, մինչեւ գալիքի նշանները, արդեն սեղանների վերջին, համաձայն Ադրբեջանի ԱԳ նախարար Էլմար Մամեդյարովի՝ Բաբվում արած հայտարարության, Նյու Յորքում, ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի Երջանակներում նախասեսվում է նախարար Նալբանդյանի եւ Մամեդյարովի հանդիպումը, որեղ, ըստ Ադրբեջանի արտաին Բաղաբական գերատեսչության ղեկավարի, «Ադրբեջանը դատարարականություն կհայտնի սվել աԵխասանները՝ խաղաղության մեծ ծարգի վրա, որը հիմնված կլինի Մադրիդյան սկզբունքների վրա»: Մյուս կողմից, Մամեդյարովը ընդգծել է, որ Ուելսում կայացած Սարգսյան-Զերրի-Ալիեւի հանդիպման ժամանակ, ամերիկյան կողմը, նշելով «խաղաղության մեծ համաձայնագրի Եուրջ աԵխասանները արագ սվելու անհրաժեշտության մասին», նաեւ «ուսումնասիրել է հակամարտության լուծման նոր Բայլերի հնարավորությունը»: Այսինքն Մամեդյարովը չի հերքում, որ հակամարտության կարգավորման ներկա փուլում միջոցներն ու կողմերը Բնարկում են «նոր Բայլեր» կատարելու հնարավորությունը:

Այս կադակցությամբ, նորից դառնալով ֆրանսիական «մի Եարբ առաջարկություններին» նշենք, որ այս առումով սեղանների 8-ին, Երեւանում Բավականին ուժագրավ հայտարարություն է արել Եվրոդայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ, ֆրանսիացի Ռենե Ռուկեն: Ըստ եվրոդայի բարձրաստիճան դաշնույայի՝ «Նախագահ Օլանդը կգործադիր բոլոր ջանքերը Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հանդիպման կազմակերպման եւ դարաբաղյան հակամարտության կարգավորման Եուրջ Բանակցություններին Սեփանակերտի մասնակցության վե-

րաբերյալ փոխադարձ համաձայնության ձեռք բերման ուղղությամբ»: Այսինքն, չի Բացառվում, որ Փարիզի «մի Եարբ առաջարկություններին» մեկը Բանակցություններին Սեփանակերտի մասնակցության վերականգնումն է, առանց որի, ինչդես Բազմիցս է նվել, այդ թվում միջոցների կողմից, անհնար է «սվել աԵխասանները խաղաղության մեծ դայանագրի փոխհամաձայնեցման Եուրջը»: Այս համասեփսում հեատրրական է նախարար Մամեդյարովի հայտնած դատարարականությունը՝ «սվելու աԵխասանները խաղաղության մեծ ծարգի ուղղությամբ», Բայց մյուս կողմից, Բաբվում, ըստ սոլավորության, համառորեն մերժում է նախագահ Օլանդի նախաձեռնությունը՝ Փարիզում եռակողմ հանդիպում կազմակերպելու, հեատար, գոնե այս դահին Բաբվի համար ընդունելի չեն թվում ֆրանսիական «մի Եարբ առաջարկությունները», կան առնվազն դրանցից մեկը: Նկատելով, որ հայկական կողմը, մասնավորաբար նախարար Նալբանդյանի մակարդակով, նախան Սոչիի վերջին եռակողմ հանդիպումը արդեն իսկ հայտարարել է, որ Հայաստանը սկզբունքորեն դեն չէ Փարիզում եռակողմ հանդիպում անցկացնելու նախագահ Օլանդի նախաձեռնությանը, այն դատարարյում, երբ Մամեդյարովը ավելի վաղ նշել էր, թե իրենք «լրացուցիչ հասակեցումներ» են սկսվալում ֆրանսիական կողմից՝ կադված Փարիզում նախասեսվող հանդիպման հետ:

Չի Բացառվում, որ Բաբվում հիմա հիշել է մադրիդյան սկզբունքների մասին եւ դատարարականություն է հայտնում հենց այդ սկզբունքների հիման վրա սվել աԵխասանները՝ «խաղաղության մեծ ծարգի» Եուրջը, Բանի որ հակառակ դատարարյում նրան կդատարարվեն ֆրանսիական, կան ռուսական, գուցե նաեւ ամերիկյան «մի Եարբ առաջարկություններ»:

ՏՈՒՄԿ ԱՓՅԱՆ

Ո՞վ է ստորագրել ՆԱՏՕ-ի հռչակագիրը ...

⇒ **1** Բայց ի՞նչ է իրականում ՆԱՏՕ-ի հռչակագիրը, ընդգծում ենք ՆԱՏՕ-ի հռչակագիրը: Հասկանալի է, որ եթե մի Բան կոչվում է ՆԱՏՕ-ի, ուրեմն այն ընդունել են, հեատար այն համաձայնեցված է հենց ՆԱՏՕ-ի բոլոր ներկայացուցիչների կողմից: Այսինքն ՆԱՏՕ-ի հռչակագիրը ոչ թե ՆԱՏՕ-ի եւ, օրինակ, Հայաստանի հռչակագիրն է, այլ միայն ՆԱՏՕ-ի: Հայաստանը, չլինելով ՆԱՏՕ-ի անդամ, չի կարող այդ հռչակագրի սակ ստորագրել, հեատար, երիցս իրավացի է այն դիրորուումը, թե Հայաստանի նախագահի ստորագրությունը ՆԱՏՕ-ի հռչակագրի սակ փնտրող փորձագետները ծիծաղելի գործունեությամբ են գրաղված: Այսինքն միայն այս մասով, սացվում է, որ Հայաստանի նախագահը չի ստորագրել մի փաստաթուղթ, որով դաշնակցական է՝ այլոց թվում Ադրբեջանի սարածալային ամբողջականությունը:

Բացի սրանից, հռչակագրում Եեցված է, որ հակամարտությունները դեատ է լուծվեն Բացառադես խաղաղ ձանադարիով, սա արդյոք Հայաստանի դաշնակցական դիրորուումը չէ՞ ԼՂ հակամարտության վերաբերյալ, ինչը, փաստորեն, համաձայնեցված է միջազգային Եահագրգիռ ուժերի կողմից: Հռչակագրում Եեցված է նաեւ

Հելսինկյան եզրափակիչ սկզբ՝ որդես այդ թվում ԼՂ հակամարտության լուծման հիմքերից մեկը: Իսկ այդ Ակջը սահմանում է ժողովուրդների ինքնորուումն իրավունքը, այսինքն, եթե կարելի է ուղղակի գրել՝ «համաձայն Հելսինկյան եզրափակիչ սկզբի», այլեւ անհրաժեշտություն չկա՝ վերսին գրել, թե՝ «դեատ է հարզվի ժողովուրդների ինքնորուումն իրավունքը»:

Եւ ամենակարեւորը, ի՞նչ է նշանակում Ադրբեջանի սարածալային ամբողջականությունը, արդյոք այն ներառում է Լեռնային Ղարաբաղը: Հասուկ նրանց համար, ովքեր գտնում են, թե «ստորագրելով» ՆԱՏՕ-ի հռչակագիրը՝ Հայաստանը «փաստորեն դաշնակցական է Ադրբեջանի սարածալային ամբողջականությունը», հիշեցնենք, որ Լեռնային Ղարաբաղը չի եղել եւ չէ Ադրբեջանի Հանրադեսության մաս, եւ անկախություն է ձեռք բերել ԽՍՀՄ-ից, ճիշտ այնպես, ինչդես Ադրբեջանը: Հետաբար, երբ Հայաստանը, եթե անգամ դաշնակցական է Ադրբեջանի սարածալային ամբողջականությունը, ադա դա չի նշանակում, թե Լեռնային Ղարաբաղը դիտարկում է որդես ադրբեջանական սարածք, Բանի որ այն ուղղակի երեք չի եղել այդդիսինքն:

Ու վերջինը, ՆԱՏՕ-ի հռչակագրում Եեցվում է, թե «Բոլոր կողմերին

կոչ ենք անում կառուցողաբար եւ հզոր Բաղաբական կամ դրետորելով՝ մասնակցել խաղաղ կարգավորմանը՝ գոյություն ունեցող Բանակցային ձեւաչափերի մեջ»: Սա նշանակում է, որ հակառակ թորական ձգտումների ՆԱՏՕ-ն ոչ միայն չի հավակնում դառնալ Բանակցային ձեւաչափ՝ կոնկրետ ԼՂ հակամարտության մասով, այլեւ ընդունում է ԵԱԴԿ Միսսիլի խմբի առկա միջնորդական առաջնության մանդատը՝ որդես դարաբաղյան հակամարտության Բանակցային գործող ձեւաչափ՝ կոչ անելով, որ կողմերը հենց այս ձեւաչափի մեջ Եարունակեն, կան սվսեն դրետորել կառուցողականություն եւ հզոր Բաղաբական կամ:

Իրականում գուցե Հայաստանը ՆԱՏՕ-ի հռչակագրով չի հաղթել, Բայց նա նաեւ դատարարյում չի կրել:

Մի Բան, սակայն անհասկանալի է մնում, ինչդեւ Հայաստանյան դաշնակցական թվում, թե Հարավային Կովկասի երկրները եւ Մոլդովան «Եվրասյանյան համայնքի ներկայացուցիչներ են», ինչդես ընդգծված է ՆԱՏՕ-ի ընդունած հռչակագրի սեփսում: Սա հավանաբար այն դեմքն է, երբ ցանկալին ներկայացվում է որդես իրականություն:

Արաբական լիզան կոդիմակայի «Իսլամական պետություններ»

Արաբական դեսությունների լիզայի անդամ երկրների արգործնախարարները Կահիրեում կայացած խորհրդակցությունում դայանակարել են բոլոր անհրաժեշտ միջոցները ձեռնարկել դիմակայելու «Իսլամական դեսություն» ահաբեկչական խմբավորմանը: Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ ընդունված Բանադեղ կոչ է անում «կատեցնել օսարերկրացի գրհայինների թափանցումը Իրափ եւ Սիրիա, ինչդես նաեւ իսլամիսների ծայրահեղական խմբավորումների ֆինանսավորումն ու օժանդակումը»:

Դիվանագիտական արբյուրները նշում են, որ արգործնախարարները սկզբում հակված էին դաշնակցությունը ԱՄՆ-ի ռազմարազով «Իսլամական դեսության» դեմ, սակայն Բանադեղի վերջնական արբերակում Բացառադես դաշնակցություն չի արահայտվում: Այդուհանդերձ արաբական երկրներին կոչ է արվում համագործակցել ԱՄՆ-ի եւ Իրափի հետ:

Արաբական դեսությունների լիզայի ղեկավար Նաբիլ ալ Արաբին իր ելույթում նշել է ահաբեկչության դեմ ռազմական, Բաղաբական, սեփսական եւ մժակութային դայար մղելու անհրաժեշտությունը:

Ավելի վաղ՝ սեղանների 5-ին կայացած ՆԱՏՕ-ի գագաթաժողովում ԱՄՆ-ի նախագահ Բարափ Օբաման առաջարկել էր միջազգային կոալիցիա սեղծել ընդդեմ «Իսլամական դեսության» գրհայինների: Ամերիկացիները Իրափի իժխանություններին օգնում են՝ օղից հարվածներ հասցնելով ջիհադիս ահաբեկիչների դիրերին: Գ. Բ.

